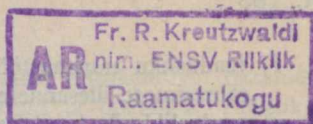

Tartu Ülikooli käitism.

Seminar.

Tartu, Gildi 8-2 kord.

112.821

ENSV TEATAJA

11. oktoobril

Nr. 24

1940

II.

- Art. 268. ENSV Tartu Riikliku Ülikooli ajutine põhikiri.
269. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli ajutine põhikiri.
270. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus poliitharidustöö korraldamise kohta.
271. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus kaupade ööpäevase vahetpidamata peale- ja väljalaadimise kohustuse maksmapaneku kohta Eesti raudteel.
272. Elanikkonna tihendamise ja vabade elamispiindade kasutamise korraldamise juhend.

II.

268. ENSV Tartu Riikliku Ülikooli ajutine põhikiri.

Antud ENSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt 9. oktoobril 1940.

Eesmärgid ja ülesanded.

Kooskõlas NSVL Konstitutsiooni § 121-ga ja ENSV Konstitutsiooni § 93-ga Tartu Riiklik Ülikool teostab NSVL kõikide kodanikkude õigust haridusele. Tema eesmärgiks on valmistada ette kaadreid, kes on võimelised omandama eesmist teadust ja tehnikat ja relvastatuina teadusliku sotsialismi teadmusega on valmis kaitsma nõukogude kodumaad ning ennatsalgavalt pühenduma kommunistliku ühiskonna ehitamistööle.

Tartu Riikliku Ülikooli ülesandeiks on:

- a) õppemetoodilise töökäigu korraldamine, mis tagab kõrgelt kvalifitseeritud eriteadlaste ettevalmistust, kes on võimelised täiesti omandama teaduse uusimaid saavutusi, täielikult kasutama tehnikat ja enamlaslikult ühendama teooriat praktikaga, siduma töökogemusi teadusega;
- b) üliõpilaste ja õppejõudude ideelis-poliitiline kasvatamine Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini õpetuse alusel ja selliste eriteadlaste ettevalmistamine, kes omavad „teadmisi kõigist neist rikkusist, mis on loonud inimkond“ (Lenin);
- c) kaasaegse teaduse tasemel seisvate ja noorsoo ideelis-poliitilise kasvatus ülesandele vastavate kõrgekvaliteetsete õpikute ja õppeabinõude loomine ning teadusliku kirjanduse kirjastamine;
- d) professorite-õppejõudude kaadri kvalifikatsiooni tõstmine ja teaduslik-pedagoogilise isikkonna ettevalmistamine, kes „julgesti võitleks vananenud teaduse vastu ja rajaks teed uuele teadusele“ (Stalin);
- e) teaduslike ja tehniliste teadmuste ning Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini õpetuse alusel teaduse ja tehnika uusimate saavutuste populariseerimine;

- f) teadusliku uurimustöö teostamine, mis soodustaks sotsialistliku ehitustöö tähtsamate ülesannete lahendamist;
- g) teaduslike kaardrite ettevalmistamine aspirantuuri kaudu, teaduslike dissertatsioonide kaitsmise korraldamine ja läbiviimine ning teaduslike astmete andmine.

Taotelles neid eesmärke ja teostades neid ülesandeid, ENSV Hariduse Rahvakomissariaadi juhtimisele alluv Tartu Riiklik Ülikool valmistab eriteadlasi õigus- teaduse, arstiteaduse, ajaloo-, keele- ja kirjandusteaduse, matemaatika- ja loodusteaduse, loomaarstiteaduse ja põllumajandusteaduse põhialadel.

Tartu Riiklik Ülikool arendab oma tööd järgnevatel alustel.

I osa.

Üliõpilased.

§ 1. Õigus astuda Tartu Riiklikku Ülikooli ja õpetust saada on kõigil NSVL kodanikel, kes on ületanud 17. eluaasta ja kellel on tunnistus keskkooli täieliku kursuse lõpetamise kohta, vaatamata soole, rassilisele ja rahvuslikule kuuluvusele.

§ 2. Üliõpilaste vastuvõtmine Tartu Riiklikku Ülikooli toimub ENSV Hariduse Rahvakomissari poolt antava juhendi alusel.

§ 3. Kehvemaile ja andekamaile üliõpilasile kindlustatakse riiklik stipendium. Stipendiumi määrab ülikooli rektor iga semestri algul.

§ 4. Üliõpilased on kohustatud tegema õppeplaanis ettenähtud eksameid ja praktilisi töid.

§ 5. Üliõpilased, kes on täitnud kõik õppeplaani nõudmised, saavad diplomi Tartu Riikliku Ülikooli lõpetamise kohta.

§ 6. Üliõpilased, kes on täitnud õppeplaani hinnanguga „väga hea“ ja „hea“ kõigis aineis, saavad diplomi „cum laude“.

II osa.

Õppe- ja teadusliku töö korraldus.

A. Õppetöö.

§ 7. Õppetegevuse kõrge taseme kindlustamiseks, üliõpilastes iseseisva töösuse ja teadmiste ning nende tegeliku rakendamise võime arendamiseks Tartu Riiklik Ülikool kasutab järgmisi õppetöö vorme:

- 1) professorite, dotsentide, õpetajate ja õppeülesandetäitjate loengud;
- 2) praktilised tööd seminaris, laboratooriumis, kabinetides, töökodades, kliinikuis jne. professorite, dotsentide, õpetajate, õppeülesandetäitjate ja assistentide juhtimisel;
- 3) üliõpilaste menetlus- ja õppepraktika kateedrite poolt selleks seatud juhatajate juhtimisel;
- 4) üliõpilaste iseseisev töö;
- 5) konsultatsioonid;
- 6) teaduslikud ringid, konverentsid ja ekskursioonid.

§ 8. Tartu Riikliku Ülikooli õppeainete õppeplaanid ja üld- ning eridistsipliinide programmid kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar.

§ 9. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks: sügissemester 1. septembrist kuni 24. jaanuarini ja kevadsemester 7. veebruarist kuni 30. juunini. Õppevaheajad üliõpilastele ja aspirantidele on kaks korda aastas: talvevaheaeg 25. jaanuarist kuni 6. veebruarini ja suvevaheaeg 1. juulist kuni 31. augustini.

§ 10. Kursuselt kursusele siirdumise kord sätitakse erijuhendiga. Eksamineerivad ainult professorid, dotsendid, õppeülesandetäitjad ja õpetajad. Praktikume arvestavad ka assistendid ja õpetajad.

Üliõpilaste edukus määratakse järgmiste hinnetega: 1) „väga hea“, 2) „hea“, 3) „rahuldav“, 4) „mitterahuldav“.

§ 11. Igale üliõpilasele antakse üliõpilaskaart ja matrikkel (õpiraamat). Matriklisse tähendatakse kõik õpetatavad sunduslikud ained ning eksamite hinded ja praktiliste tööde arvestused.

Eksamite ja praktiliste tööde hindeid ja arvestusi märgib matriklisse eksamineerija ja praktiliste tööde vastuvõtja.

B. Teaduslik uurimistöö.

§ 12. Teadusliku uurimistöö eesmärgiks on kaasaja teaduse aktuaalseimate probleemide lahendamine, mis soodustaks sotsialistliku ehitustöö ja maa kaitse tähtsaimate ülesannete plaanikindlat teostamist.

§ 13. Teaduslikku uurimistööd arendavaks põhirakukeseks on kateeder, ja naaberkateedrite teadusliku uurimistööd ühendava organisatsiooni põhivormiks on teadusliku uurimistöö instituut, kuna eriti kateedrite kaudu esindamata jäänud probleemide ja erialade sügavamat uurimist teostavad ülikooli juurde asutatud teaduslikud seltsid.

§ 14. Instituute juhivad direktorid, kes alluvad otseselt dekaanile, olles oma instituudi ülesannete piires dekaani asendajad teadusliku uurimistöö alal.

Instituudi direktori nimetab ametisse ja vabastab sellest rektor dekaani esitusel.

§ 15. Teaduslikud seltsid teotsevad oma programmiliste põhikirjade alusel. Neid juhivad direktorid, kelle kinnitab ametisse rektor. Teadusliku uurimistöö alal seltsid alluvad otseselt õppeprorektorile.

§ 16. Teaduslik uurimistöö Tartu Riiklikus Ülikoolis on üheks põhielemendiks protsessis, mis kasvatab üliõpilastes ja aspirantides uurija loovaid võimeid. Seda tagatakse teaduskondade õppeplaanide (spetsseminaride, spetstööde, ekspeditsioonide), individuaalse õppeplaani ja dissertatsioonide kaitse kaudu, aga ka üliõpilaste teaduslike ringide, teaduslike konverentside ja ekskursioonide teel.

§ 17. Ülikooli teaduslik uurimistöö kindlustatakse riigi-eelarve summadega ning lepingu alusel asutistelt ja majanduslikelt organisatsioonidelt, samuti ka ülikooli uurimis- ja õppeasutiste tuludest ning õppe- ja praktikumimaksudest saadavate erisummadega.

§ 18. Instituutidel ja seltsidel on oma tiitel ja eelarve.

§ 19. Teaduslike tööde ja õppekirjanduse ilmutamiseks ja levitamiseks on Tartu Riiklikul Ülikoolil oma kirjastus.

Kirjastus allub rektorile. Tema otseseks juhtijaks ja vastutavaks toimetajaks on õppeprorektor, kes on ühtlasi kirjastuse tegevuse planeerimiseks ja kontrollimiseks moodustatud Ülikooli Toimetuse juhatajaks.

§ 20. Massilis-haridusliku, teadusliku ja õppeabiasutisena on Tartu Riiklikul Ülikoolil Ülikooli Pearaamatukogu, mille direktori nimetab ametisse rektor.

Pearaamatukogu direktor juhib ja kontrollib teaduskondade, instituutide, seltside, kabinettide ja laboratooriumide raamatukogusid ja allub otseselt rektorile.

Pearaamatukogul on iseseisev tiitel ja eelarve.

III osa.

Kateeder.

§ 21. Kateeder on Tartu Riikliku Ülikooli õppetegevuse ja teadusliku uurimistöö põhiorganisatsiooniks, mis vahenditult teostab õppemetoodilist ja teaduslikku uurimistööd ühes või mitmes omavahel tihedalt seotud distsipliinis.

§ 22. Kateedrit juhib kateedrijuhataja-professor.

§ 23. Kateedrijuhataja kohustusteks on:

- 1) loengute pidamine, kateedri juurde kuuluvate kaastööliste poolt peetavate loengute, praktiliste tööde ja kogu muu õppetegevuse juhtimine ja selle taseme süstemaatiline kontrollimine;
- 2) üliõpilaste iseseisva töö juhtimine ja nende edukuse kontrollimine;
- 3) üliõpilaste menetluspraktika juhtimine;
- 4) kateedri teadusliku uurimistöö temaatilise plaani koostamine ja selle teostamise juhtimine;
- 5) aspirantide ettevalmistamine ja kateedri kaastööliste kvalifikatsiooni tõstmine;
- 6) kateedri kaastööliste ja aspirantide valik ja nende esildamine rektorile kinnitamiseks;
- 7) üliõpilaste teadusliku uurimistöö (ringid, konverentsid jms.) korraldamine ja juhtimine kateedri pedagoogilise isikkonna aktiivsel osavõtul;
- 8) teaduslike kaastööliste, samuti üliõpilaste hulgas sotsialistliku võistluse ja lööktöö õigele korraldamisele ja teostamisele kaasaitamine.

IV osa.

Teaduslik-pedagoogilised kaadrid ja abiõppepersonaal.

§ 24. Tartu Riiklikus Ülikoolis on järgmised professor-õpetajas- ja abiõppepersonaaali määralsed ametikohad:

- 1) kateedrijuhataja-professor,
- 2) kateedriprofessor,
- 3) kateedridotsent,
- 4) kateedriassistent,
- 5) teised isikkonna tabelis ettenähtud ametikohad.

§ 25. Kateedrijuhataja ja kateedriprofessor esildatakse võistluse teel isikute hulgast, kellel on professori kutse või teaduste doktori kraad. Kateedridotsent esildatakse võistluse teel isikute hulgast, kellel on dotsendi kutse või teaduste kandidaadi kraad.

Võistluse tulemused kateedrijuhataja, kateedriprofessori ja -dotsendi kohale kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar rektori esitusel.

§ 26. Kateedri kaastöölised — assistendid, õpetajad ja abiõppepersonaaali — esildab kateedrijuhataja ja kinnitab rektor dekaani esitusel.

§ 27. Teaduslik-pedagoogilise personaali kohusteks on:

- 1) teostada igat liiki õppe- ja teaduslikku uurimistööd vastavalt oma ametikohale ning õppe- ja teadusliku uurimistöö plaanile, samuti täita kateedrijuhataja erikorraldusi koormusega keskmiselt 5 tundi päevas;
- 2) süstemaatiliselt tõsta oma ideelis-poliitilist taset ja teaduslik-pedagoogilist kvalifikatsiooni eesmise teaduse saavutiste alusel.

§ 28. Õppejõudude ja abiõppepersonaaali arvu ja isikliku koosseisu määrab isikkonna tabel, mille kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar rektori esitusel.

V osa.

Aspirandid.

§ 29. Aspirantuuri korraldus sätitakse sellekohase erijuhendiga, mille kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar rektori esitusel.

VI osa.

Struktuur ja juhtimine.

§ 30. Tartu Riikliku Ülikooli koosseisus on järgmised teaduskonnad: õigus-teaduskond, arstiteaduskond, ajaloo-keeleteaduskond, matemaatika-loodusteaduskond, loomaarstiteaduskond ja põllumajandusteaduskond.

Tartu Riikliku Ülikooli kateedrite nimestiku ja õppeabiasutiste loetelu kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar.

§ 31. Teaduskondi, nende osakondi ja kateedreid, samuti õppeabiasutisi asutatakse, täiendatakse, muudetakse ja likvideeritakse ENSV Hariduse Rahvakomisari käskkirjadega.

Rektor.

§ 32. Rektor vastutab ENSV Hariduse Rahvakomisari ees Tartu Riikliku Ülikooli juhtimise, õppetöökäigu korraldamise, kõrgesti kvalifitseeritud ja poliitiliselt kasvatatud nõukogude asjatundjate ettevalmistamise ning teadusliku uurimis- ja administratiiv-majandusliku töö eest.

§ 33. Rektori kinnitab ametisse ja vabastab sellest ENSV Hariduse Rahvakomissar.

§ 34. Rektori kohustusteks on:

- 1) ülikooli kogu tegevuse juhtimine ja ülikooli esindamine;
- 2) õppeplaanide, -kavade ja teadusliku uurimistöö plaanide rakendamine;
- 3) üliõpilaste ja aspirantide edukuse ning loengute, laboratooriumitööde, menetluspraktika ja teadusliku uurimistöö taseme kontrollimine;
- 4) poliitilise ja kultuurilis-kasvatustöö juhtimine üliõpilaste, õppejõudude ja abiõppejõudude hulgas;
- 5) kaasaaitamine sotsialistliku võistluse ja lööktööliikumise õigele suunamisele;
- 6) tunniplaanide ja sisekorramääruste kinnitamine ning järelevalve nende täpse täitmise üle;
- 7) üliõpilaste ja aspirantide vastuvõtmine, lõpetanuks tunnustamine ja nimestikust kustutamine;
- 8) kehalise kasvatus juhtimine ning üliõpilaste ja aspirantide tervisliku seisukorra järele valvamine;
- 9) stipendiumide määramine üliõpilastele ja aspirantidele;
- 10) töö korraldamine seoses üliõpilaste, aspirantide ja õppejõudude eluolukohaste vajaduste eest hoolitsemisega;
- 11) summade ja varade käsutamine;
- 12) ülikooli raamatukogude tegevuse juhtimine ja kontroll.

Prorektor õppe- ja teadusliku töö alal
(õppeprorektor).

§ 35. Prorektor õppe- ja teadusliku töö alal (õppeprorektor) vastutab rektori ees Tartu Riikliku Ülikooli õppemethodilise ja teadusliku uurimistöö eest.

§ 36. Õppeprorektor kinnitatakse ametisse ning vabastatakse sellest ENSV Hariduse Rahvakomisari poolt rektori esitusel.

§ 37. Õppeprorektori kohustusteks on:

- 1) teaduskondade, kateedrite ja teadusliku uurimistöö asutiste õppemetoodilise ja teadusliku uurimistöö korraldamine;
- 2) teaduskondade ja kateedrite poolt tunniplaanide ja eksamiplaanide koostamise ja täitmise kontrollimine;
- 3) üliõpilaste menetlus-, õppe- ja pedagoogilise praktika üle valvamine;
- 4) ülikooli õppemetoodiliste ja teaduslike konverentside korraldamine;
- 5) aspirantide ettevalmistuse juhtimine ja professor-õpetajas- ning abiõppe-personaali kvalifikatsiooni tõstmise eest hoolitsemine;
- 6) teaduslike uurimisasutiste juhtimine;
- 7) tegevuse juhtimine seoses teaduslike kraadide ja kutsete andmisega;
- 8) üliõpilasingide teadusliku uurimistöö üldine juhtimine;
- 9) õppejõudude ja õppekoormuse õige rakendamise üle valvamine;
- 10) ülikooli kirjastuse juhtimine;
- 11) rektori äraolekul tema asendamine.

Õppeprorektoril on isikonnatabeli alusel määratavad abid: üks õppe- ja teine teadusliku töö alal ning võimaluse korral üks kirjateel õpetamise alal.

Prorektor administratiiv-majanduslikul alal (haldusprorektor).

§ 38. Prorektori administratiiv-majanduslikul alal (haldusprorektori) kinnitab ametisse ja vabastab sellest ENSV Hariduse Rahvakomissar rektori esitusel.

§ 39. Haldusprorektori ülesandeks administratiiv-majanduslikul alal on olla abiks rektorile ülikooli halduse ja majanduse alal lahendatavate asjade arutamisel ja otsustamisel.

Eriti on tema ülesandeks üldadministratsiooni alal:

- 1) rektori poolt ENSV ja NSVL keskasutistele esitatavate normatiivaktide koostamine rektori juhiste kohaselt;
- 2) rektori poolt lähetatavate aktide arutamine juriidilisest küljest;
- 3) ülikooli asutiste poolt rektorile kinnitamiseks esitatavate sisekorramääruste normatiivne arutamine ja ühtlustamine;
- 4) koos õppeprorektoriga õppe- ja teadusliku uurimistöösse puutuvate instruksioonide arutamine juriidilisest küljest;
- 5) ülikooli eelarve koostamise juhtimine ja rektorile esitamine;
- 6) distsiplinaarasjade arutamine ja rektorile otsustamiseks esitamine;
- 7) administratiivasjade otsustamine, mis rektor tema lahendada on andnud.

Eriti on tema ülesandeks majanduslikul alal:

- 1) majanduslike ja kultuuriliste eluolu-asutiste tegevuse otsene juhtimine;
- 2) audituumide, kabinettide, ühiselamute, sööklate ja teiste sarnaste institutsioonide korra ja sanitaarhügieenilise seisundi järgi valvamine;
- 3) ülikooli ühiselamute juhtimine;
- 4) ülikooli finantsilise tegevuse juhtimine ja eelarve õige täitmise üle valvamine;
- 5) ehitustegevuse, kapitaalse ja jooksva remondi juhtimine;
- 6) kateedrite, laboratooriumide, kabinettide, majanduslike ja kultuuriliste eluolu-asutiste varustamine ruumidega, seadeldistega, inventariga ja materjaliga;
- 7) lepingute sõlmimine ja majandusküsimuste alal esindamine rektori ülesandel.

T e a d u s k o n d.

§ 40. Teaduskond on Ülikooli õppeteaduslikuks ja administratiivseks osaorganisatsiooniks, mis ühendab kateedreid ja teaduslikke asutisi, mis teostavad üliõpilaste ja aspirantide ettevalmistust mitmel naaberalal.

Teaduskond teostab oma tööd teaduskonna dekaani juhtimisel.

§ 41. Teaduskonna dekaan kinnitatakse ametisse ENSV Hariduse Rahvakomissari poolt rektori esitusel.

§ 42. Teaduskonna dekaani kohustusteks on:

- 1) teaduskonna ja sellesse kuuluvate kateedrite ning õppeabiasutiste õppe- ja teadusliku töö otsene juhtimine, samuti üliõpilaste menetluspraktika juhtimine;
- 2) õppeplaanide ja programmide täitmine;
- 3) üliõpilaste teadmiste, tööde arvestuse ja edukuse kontrolli korraldamine;
- 4) teaduskonna teaduslik-pedagoogilise isikkonna kvalifikatsiooni tõstmise töö juhtimine;
- 5) õppetöö tunniplaani koostamine ja elluviimine;
- 6) valvamine distsipliini järele teaduskonnas;
- 7) aspirantide ettevalmistuse juhtimine ja dissertatsioonide kaitse ning kandidaadikatsete korraldamine;
- 8) teaduskonna tegevuse perioodilise aruande, plaanide ja eelarve koostamine;
- 9) teaduskonna eelarveliste vahendite käsutamine ja varade säilivuse eest vastutamine.

§ 43. Dekaanidel on abid, kes määratakse isikkonnatabeli alusel rektori esitusel.

Tähtsamate asjade arutamiseks dekaanid võivad rektori loal ja määramisel moodustada teaduskonna nõukogud.

Ü l i k o o l i N õ u k o g u.

§ 44. ENSV Tartu Riikliku Ülikooli Nõukogu moodustavad nõuandva asutisena rektor juhatajana, prorektorid, prorektorite abid, teaduskondade dekaanid ja ülikooli kompartei, komnoorte ja ametiühingu organisatsioonide esindaja ning vajaduse korral rektori poolt kutsutud kateedrite ja ülikooli asutiste juhatajad.

§ 45. Ülikooli Nõukogu ülesandeks on:

- 1) vabadele kateedrijuhataja, -professori ja -dotsendi kohtadele võistluse korraldamine ja võistlustulemuste arutamine;
- 2) põhimõtteliste õppemetoodiliste küsimuste arutamine ja ülikooli teaduskondade ja kateedrite töökogemuste üldistamine;
- 3) ülikooli instituutide, pearaamatukogu ja kateedrite tegevuse semestri- ja aastaaruannete ning -plaanide arutamine;
- 4) ülikooli teadusliku uurimis- ja kirjastustöö aastaplaani arutamine;
- 5) ülikooli aastaelarve arutamine;
- 6) ülikooli materiaalse baasi arendamisega seoses laialdaste ürituste ja ehitusplaanide arutamine;
- 7) ENSV Hariduse Rahvakomissarile kinnitamiseks kandidaatide esitamine dotsendi ja professori teadusliku kutse saamiseks;
- 8) teaduste kandidaadi kraadi andmine dekaani esitusel;
- 9) teaduste doktori kraadi andmine dekaani esitusel ja selle esitamine ENSV Hariduse Rahvakomissarile kinnitamiseks;
- 10) rektori poolt esitatud asjade arutamine.

VII osa.

Ühiskondlikud organisatsioonid.

§ 46. Tartu Riiklikus Ülikoolis tegutsevad vabatahtlikud ühiskondlikud organisatsioonid, mis ühendavad üliõpilasi, õppejõude ja administratiiv-tehnilisi kaastöölisi. Need organisatsioonid töötavad oma programmilis-põhikirjaliste korralduste alusel. Ühiskondlikud organisatsioonid mobiliseerivad üliõpilaskonda ja ülikooli kõiki kaastöölisi sms. Stalini juhise teostamiseks: „omandada teadust, valmistada enamlaste-asjatundjate uusi kaadreid kõikidel teadusaladel, õppida, õppida, õppida kõige visamalt“.

§ 47. Ülikooli ühiskondlikkude organisatsioonide ülesandeks on:

- 1) üliõpilaste, õppejõudude ja ülikooli kaastöölise poliitiline kasvatamine Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini õpetuse alusel;
- 2) sotsialistliku võistluse ja lööktööliikumise korraldamine;
- 3) rektori abistamine ja temale kaasaaitamine õppeplaanide ja -programmide teostamisel;
- 4) teadliku distsipliini kõvendamine;
- 5) üliõpilaste ja ülikooli kaastöölise kultuurilise taseme tõstmine;
- 6) üliõpilaste ja õppejõudude teaduslik-tehniliste ringide organiseerimine õppetöö taseme ja õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmiseks ja ülikooli teadusliku töö arendamiseks.

VIII osa.

Sisekord ja distsipliin.

§ 48. Õppetöö kõrge taseme kindlustamiseks rektor paneb kehtima sisekorramäärused, mis on kohustuslikud kõigile üliõpilastele ja ülikooli kaastöölisele.

§ 49. Õppedistsipliini ja sisekorramääruste rikkumise korral määrab rektor süüdlastele distsiplinaarkaristused:

- 1) märkus,
- 2) noomitus,
- 3) vali noomitus hoiatusega.

§ 50. Üliõpilased, kes süstemaatiliselt ei käi õppetööl ilma kaaluvate põhjusteta, kes süstemaatiliselt rikuvad sisekorramäärusi ja õppedistsipliini, samuti häbistavate tegude sooritajad, heidetakse ülikoolist välja rektori sellekohase korralduse alusel.

§ 51. Teaduslik-pedagoogilised kaastöölised, abiõppepersonal ja teised kaastöölised alluvad töödistsipliini ja sisekorramääruste rikkumise pärast rektori distsiplinaarkaristustele kuni ametist vallandamiseni.

IX osa.

Ülikooli varad ja summad.

§ 52. Ülikooli varad — hooned, varustis, inventar jne. — on riigi omand.

§ 53. Ülikooli inventuuri ja bilansi kantud varandust ei või võõrandada ilma ENSV Hariduse Rahvakomissari korraldusega. Vastutust varanduse säilitamise eest kannab rektor.

§ 54. Ülikooli summad koosnevad:

- a) riigi eelarve korras määratud summadest,
- b) erisummadest, mis saadakse teaduslik-uurimis- ja õppeabiasutiste tuludest ning õppe- ja praktikumimaksudest.

§ 55. Tartu Riiklik Ülikool on iseseisev õppeteaduslik asutus, teotseb juriidilise isikuna ja tal on oma finantsplaan, mille kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar.

§ 56. Tartu Riiklikul Ülikoolil on oma pitsat riigivapiga.

§ 57. Tartu Riikliku Ülikooli asukohaks on Tartu.

X osa.

Ajutise põhikirja kehtimahakkamine ja elluviimine.

§ 58. Tartu Riikliku Ülikooli ajutine põhikiri jõustub avaldamisega.

§ 59. NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määruses 20. märtsist 1937 teaduslike astmete ja kutsete kohta ettenähtud kinnitavad instansid asendab ajutiselt ENSV Hariduse Rahvakomissar.

NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvat Üleliidulist Kõrgemate Koolide Komiteed asendab ajutiselt ENSV Hariduse Rahvakomissar.

§ 60. Tartu Riikliku Ülikooli ajutise põhikirja elluviimiseks vajalikke käskkirju ja juhendeid annab ENSV Hariduse Rahvakomissar rektori esitusel.

Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe I as. O. S e p r e.

Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja as. L. O j a m a a.

269. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli ajutine põhikiri.

Antud ENSV Rahvakomissaride Nõukogu poolt 9. oktoobril 1940.

Eesmärgid ja ülesanded.

Kooskõlas NSVL Konstitutsiooni § 121-ga ja ENSV Konstitutsiooni § 93-ga ENSV Tallinna Tehnikaülikool teostab NSVL kõikide kodanikkude õigust haridusele. Tema eesmärgiks on valmistada ette kaadreid, kes on võimelised omandama eesmist teadust ja tehnikat ja relvastatuina teadusliku sotsialismi teadmustega on valmis kaitsma nõukogude kodumaad ning ennastalgavalt pühenduma kommunistliku ühiskonna ehitamistööle.

ENSV Tallinna Tehnikaülikooli ülesandeiks on:

- a) õppemetoodilise töökäigu korraldamine, mis tagab kõrgelt kvalifitseeritud eriteadlaste-inseneride ettevalmistust, kes on võimelised täiesti omandama teaduse uusimaid saavutusi, täielikult kasutama tehnikat ja enamlaslikult ühendama teooriat praktikaga, siduma tööstuslikke kogemusi teadusega;
- b) üliõpilaste ja õppejõudude ideelis-poliitiline kasvatamine Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini õpetuse alusel ja selliste eriteadlaste ettevalmistamine, kes omavad „teadmisi kõigist neist rikkusist, mis on loonud inimkond“ (Lenin);
- c) kaasaegse teaduse tasemel seisvate ja noorsoo ideelis-poliitilise kasvatuse ülesandele vastavate kõrgekvaliteetsete õpikute ja õppeabinõude loomine ning teadusliku kirjanduse kirjastamine;
- d) professorite-õppejõudude kaadri kvalifaktsiooni tõstmine ja teaduslik-pedagoogilise isikonna ettevalmistamine, kes „julgesti võitleks vananenud teaduse vastu ja rajaks teed uuele teadusele“ (Stalin);
- e) teaduslike ja tehniliste teadmiste ning Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini õpetuse alusel kui ka stahhanovlikkuse liikumise praktikale rajatud teaduse ja tehnika uusimate saavutuste populariseerimine;

- f) teadusliku uurimistöö teostamine, mis soodustaks sotsialistliku ehitustöö tähtsaimate ülesannete lahendamist;
- g) teaduslike kaadrite ettevalmistamine aspirantuuri kaudu, teaduslike dissertatsioonide kaitsmise korraldamine ja läbiviimine ning teaduslike astmete andmine.

Taotelles neid eesmärke ja teostades neid ülesandeid, ENSV Hariduse Rahvakomissariaadi juhtimisele alluv ENSV Tallinna Tehnikaülikool valmistab eriteadlasi-insenere ehituse, arhitektuuri, mehaanika, elektrotehnika, keemia ja plaanimaanduse aladel, arendades oma tööd järgnevatel alustel.

I osa.

Üliõpilased.

§ 1. Õigus astuda ENSV Tallinna Tehnikaülikooli on kõigil NSVL kodanikel, kes on ületanud 17. eluaasta ja kellel on täieliku keskkooli lõputunnistus, sõltumatult soost ja rassilisest või rahvuslikust kuuluvusest. ENSV Hariduse Rahvakomissar annab vajaduse korral vastuvõtmist korraldavaid juhendeid.

§ 2. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli sisseastujad alluvad sisseastumiseksaametele ainetes: eesti keel, vene keel, matemaatika, füüsika, keemia. Sisseastumiseksamitest on vabastatud need sisseastujad, kellel keskkooli lõputunnistusel kõik põhiained on hinnanguga „väga hea“, seejuures teised ained (joonistamine, joonestamine, laulmine, muusika, kehakultuur) on hinnanguga vähemalt „hea“.

§ 3. Üliõpilastele kindlustatakse ENSV eelarves ettenähtud ulatuses riiklik stipendium. Stipendiumi määrab Tallinna Tehnikaülikooli direktor õppeaasta algul, arvestades üliõpilase senist edasijõudmist ja ta enese ning ta ülalpidajate varanduslikku seisukorda ja sissetulekut.

§ 4. Üliõpilased on kohustatud õiendama õppeplaanis ettenähtud eksameid ja praktilisi töid.

§ 5. Iga üliõpilane pärast õppeplaanis ettenähtud eksamite ja praktiliste tööde arvestuste õiendamist on kohustatud kaitsma oma diplomiprojekti erijuhendi alusel moodustatud Riiklikus Eksamikomisjonis.

§ 6. Üliõpilased, kes on rahuldanud õppeplaani kõik nõudmised ja kaitsnud oma diplomiprojekti, saavad ENSV Tallinna Tehnikaülikooli lõpetamise diplomi, millel on ära tähendatud omandatud erialaline kvalifikatsioon.

§ 7. Üliõpilased, kes on täitnud õppeplaani hinnangutega „väga hea“ või „hea“ kõigis aineis ja kes on diplomiprojekti kaitsmisel saanud hinnangu „väga hea“, omandavad diplomi „cum laude“.

§ 8. Diplomi „cum laude“ omanikkudel on eesõigused:

- 1) pääsemiseks erialalistele vakantsetele kohtadele, samuti teaduslike uurimistööle ülikoolides ja teaduslike uurimisasutistes;
- 2) aspirantuuri pääsemiseks ülikoolide vastavate kateedrite juures;
- 3) kandideerimise puhul teaduslikele komandeerimistele NSVL-s või ka välismaale.

§ 9. Lõpetajate määramine ametikohtadele toimub vastavate ENSV Rahvakomissariatide kaudu õigeaegselt.

II osa.

Õppe- ja teadusliku töö korraldus.

A. Õppetöö.

§ 10. Õppetegevuse kõrge taseme kindlustamiseks, üliõpilastes iseseisva töö- oskuse ning omandatud teadmuste tegeliku rakendamise oskuse arendamiseks ENSV Tallinna Tehnikaülikoolis kasutatakse järgmisi õppetöö vorme:

- 1) professorite, dotsentide, eriainete õpetajate ja õppeülesandetäitjate loengud;
- 2) praktilised tööd laboratooriumes, kabinettides, töökodades jne. professorite, dotsentide, eriainete õpetajate, õppeülesandetäitjate ja assistentide juhtimisel;
- 3) tööstuslik praktika ja õppepraktika kateedrite poolt selleks seatud juhatajate juhtimisel;
- 4) üliõpilaste iseseisev töö;
- 5) konsultatsioonid;
- 6) ekskursioonid ehitustöödele ja tööstustesse.

§ 11. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli õppeplaanid ja üld- ning eriainete õppekavad hakkavad kehtima ENSV Hariduse Rahvakomissari kinnitusel.

§ 12. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks: sügissemester 1. septembrist kuni 24. jaanuarini ja kevadsemester 7. veebruarist kuni 30. juunini. Õppevaheajad üliõpilastele ja aspirantidele on kaks korda aastas: talvevaheaeg 25. jaanuarist kuni 6. veebruarini ja suvevaheaeg 1. juulist kuni 31. augustini.

§ 13. Üliõpilaste ülemineku korda endisest ainete süsteemist kursuste süsteemile korraldatakse ENSV Hariduse Rahvakomissari poolt antava juhendi alusel.

Eksamineerivad ainult professorid, dotsendid, eriainete õpetajad ja selleks direktori poolt eriti volitatud õppeülesandetäitjad. Praktikumi arvestamist võivad teostada ka assistendid.

Üliõpilaste edukus määratakse järgmiste hinnetega: 1) „väga hea“, 2) „hea“, 3) „rahuldav“, 4) „mitterahuldav“.

§ 14. Igale üliõpilasele antakse legitimatsioonikaart ja matrikel (õpiraamat). Matriklisse kantakse kõik õpetatavad sunduslikud õppeained ning eksamite ja arvestuste hinded. Hinded matriklisse märgivad need isikud, kes toimetavad eksamineerimist või arvestamist.

B. Teaduslik uurimistöö.

§ 15. Teadusliku uurimistöö eesmärgiks on kaasaja aktuaalseimate probleemide lahendamine, mis soodustaks sotsialistliku ehitustöö ja maa kaitse tähtsaimate ülesannete plaanikindlat teostamist.

§ 16. Teadusliku uurimistöö kavad ja nende teostamise alused kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissari direktori esitusel.

III osa.

Kateeder.

§ 17. Kateeder on ENSV Tallinna Tehnikaülikooli õppetegevuse põhiorganisatsiooniks, mis vahenditult teostab õppemetoodilist ja teaduslikku uurimistööd ühes või mitmes omavahel tihedalt seotud distsipliinis.

§ 18. Kateedrit juhib kateedrijuhataja-professor.

§ 19. Kateedrijuhataja kohustusteks on:

- 1) loengute pidamine, kateedri juurde kuuluvate kaastööliste poolt peetavate loengute, praktiliste tööde, konsultatsioonide ja muu õppetegevuse juhtimine ja selle taseme süstemaatiline kontrollimine;

- 2) üliõpilaste iseseisva töö juhtimine ja nende edukuse kontrollimine;
- 3) üliõpilaste tööstusliku praktika juhtimine;
- 4) kateedri teadusliku uurimistöö temaatilise plaani koostamine ja selle teostamise juhtimine;
- 5) aspirantide ettevalmistustöö ja kateedri juurde kuuluvate kaastööliste kvalifikatsiooni tõstmise otsene juhtimine;
- 6) kateedri kaastööliste valik ja nende esildamine direktorile kinnitamiseks.

IV osa.

Teaduslik-pedagoogilised kaadrid ja abiõppepersonaal.

§ 20. ENSV Tallinna Tehnikaülikoolis on järgmised õppejõudude ja abiõppepersonaali määralsed ametikohad:

- 1) kateedrijuhataja-professor;
- 2) kateedriprofessor;
- 3) kateedridotsent;
- 4) kateedri vanemassistent;
- 5) kateedri assistent;
- 6) eriainete õpetaja;
- 7) laborant.

§ 21. Iga professor, dotsent, assistent ja eriainete õpetaja täidab õppe- ja teaduslikku uurimistööd igal kujul, ametikohale ja õppeplaanile vastavalt, pühendades sellele tööle keskmiselt 6 tundi päevas.

§ 22. Kateedrijuhataja ja kateedriprofessor esildatakse võistluse alusel isikute hulgast, kellel on doktori teaduslik kraad. Kateedridotsent esildatakse võistluse alusel isikute hulgast, kellel on kandidaadi või magistri teaduslik kraad.

Võistluse tulemused kateedrijuhataja, kateedriprofessori või kateedridotsendi kohale esitatakse direktori kaudu kinnitamisele ENSV Hariduse Rahvakomissarile.

§ 23. Kateedri juurde kuuluvaid assistente ja isikuid abiõppepersonaali kohtadele kinnitab direktor kateedrijuhataja esitusel.

§ 24. Õppejõudude ja abiõppepersonaali arvulise ja isikliku koosseisu määrab isikukonna tabel, mille esitab kinnitamisele ENSV Hariduse Rahvakomissarile direktor.

V osa.

Aspirandid.

§ 25. ENSV Tallinna Tehnikaülikool valmistab aspirante Hariduse Rahvakomissari juhendis määratud aladel. Aspirantide kuuluvust kateedrite järgi määratakse ENSV Hariduse Rahvakomissari käskkirjadega.

§ 26. Aspirantideks võetakse kõrgema õppeasutise diplomiga isikuid erialadele vastavalt, kes on näidanud võimeid pedagoogiliseks ja teaduslikuks uurimistööks.

§ 27. Aspirantuuri vastuvõtmine toimub Tehnikaülikooli direktori poolt kateedrijuhataja esitusel ja ENSV Hariduse Rahvakomissari kinnitusel.

§ 28. Aspirantuuri kandideerijate teadmusi kontrollitakse eksamitega selleks ENSV Hariduse Rahvakomissari poolt antava erikorra alusel.

§ 29. Aspirandi ettevalmistus toimub individuaalse õppeplaani alusel, mille kinnitab direktor kateedrijuhataja esitusel.

§ 30. Aspirandi otsene juhtimine ja vastutus aspirandi ettevalmistamise eest lasub teaduslikul hooldajal; viimane määratakse isikute hulgast, kellel on professori teaduslik kutse või doktori teaduslik kraad.

§ 31. Aspirandid on kohustatud täitma individuaalset õppeplaani ja kaitsma väitekirja, mille peale neile antakse kandidaadi teaduslik kraad.

§ 32. Kõik aspirandid saavad riikliku stipendiumi.

§ 33. Aspirantuuri lõpetanud isikute tööle määramine toimub ENSV vastava Rahvakomissari käskkirjadega.

VI osa.

Struktuur ja juhtimine.

§ 34. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli koosseisus on järgmised teaduskonnad: ehitus-mehaanika teaduskond, keemia-mäeteaduskond, majandusteaduskond.

Kõikide nimetatud teaduskondade alal on Tallinna Tehnikaülikoolis õhtune sektor.

ENSV Tallinna Tehnikaülikooli kateedrite nimestiku kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar. Samuti kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar ENSV Tallinna Tehnikaülikooli laboratooriumide ja teiste asutiste loetelu.

ENSV Tallinna Tehnikaülikooli juurde kuulub eripõhikirja alusel töötav ENSV Riiklik Katsekoda.

§ 35. Teaduskondi, nende osakondi ja kateedreid, samuti õppeabiasutisi asutatakse ja likvideeritakse ENSV Hariduse Rahvakomissari käskkirjadega.

Direktor.

§ 36. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli direktor vastutab ENSV Hariduse Rahvakomissari ees Tehnikaülikooli juhtimise, õppetöö käigu korraldamise, kõrgesti kvalifitseeritud ja poliitiliselt kasvatatud nõukogude asjatundjate ettevalmistamise ning teadusliku uurimistöö eest.

§ 37. Direktori kinnitab ametisse ja vabastab sellest ENSV Hariduse Rahvakomissar.

§ 38. Direktori kohustusteks on:

- 1) Tehnikaülikooli kogu tegevuse juhtimine ja Tehnikaülikooli esindamine;
- 2) õppeplaanide, kavade ja teaduslike uurimistööde plaanide elluviimine;
- 3) üliõpilaste edukuse, loengute, laboratoorsete tööde, tööstusliku praktika ja teadusliku uurimistöö taseme kontrollimine;
- 4) poliitilise ja kultuurilis-kasvatustöö juhtimine üliõpilaste, õppejõudude ja abiõppepersonaali hulgas;
- 5) kaasaaitamine sotsialistliku võistluse ja lööktööliikumise õigele suunamisele;
- 6) tunniplaanide ja sisekorra määruste kinnitamine ning järelevalve nende täpse täitmise üle;
- 7) üliõpilaste ja aspirantide vastuvõtmine, lõpetanuks tunnustamine ja nimestikust kustutamine;
- 8) kehalise kasvatuse juhtimine ning üliõpilaste tervisliku seisukorra järele valvamine;
- 9) rahaliste summade ja varanduste käsutamine;
- 10) stipendiumide määramine üliõpilastele;
- 11) üliõpilaste, aspirantide ja õppejõudude eluolukohaste vajaduste eest hoolitsemise korraldamine.

Direktori asendaja õppe- ja teaduslikul alal.

§ 39. Direktori asendaja õppe- ja teaduslikul alal vastutab direktori ees Tehnikaülikooli õppemetoodilise ja teadusliku uurimistegevuse eest.

§ 40. Direktori asendaja õppe- ja teaduslikul alal määratakse ametisse ENSV Hariduse Rahvakomissari poolt kõrgema kvalifikatsiooniga tähtsa eriala professorite hulgast. Teda vabastatakse ametist samuti ENSV Hariduse Rahvakomissari poolt.

Direktori asendaja kohustusteks on:

- 1) teaduskondade ja kateedrite õppemetoodilise ja teadusliku uurimistöö korraldamine ning kirjastustööde juhtimine;
- 2) teaduskondade ja kateedrite poolt tunniplaanide ja eksamiplaanide koostamise ja täitmise kontrollimine;
- 3) üliõpilaste tööstuslike praktikumide teostamise kontrollimine;
- 4) õppemetoodiliste ja teaduslike konverentside korraldamine;
- 5) teaduslik-pedagoogiliste kaadrite ettevalmistamise ja nende kvalifikatsiooni tõstmise juhtimine;
- 6) direktori äraolekul tema asendamine.

Direktori abi administratiiv-majanduslikul alal.

§ 41. Direktori abi administratiiv-majanduslikul alal kinnitab ametisse ENSV Hariduse Rahvakomissari direktori esitusel.

Direktori abi kohuseks on:

- 1) majanduslike ja kultuuriliste eluolu-asutiste tegevuse otsene juhtimine, auditoriumide, laboratooriumide, kabinetide, ühiselamute, sööklate jne. sanitaar-hügieenilise seisundi järele valvamine;
- 2) ehitustegevuse, kapitaalremondi ja jooksva remondi juhtimine;
- 3) kateedrite, laboratooriumide, kabinetide, majanduslike ja kultuuriliste eluolu-asutiste varustamise kindlustamine seadeldistega, inventariga ja materjaliga;
- 4) lepingute sõlmimine ja majandusküsimuste alal esindamine direktori ülesandel.

T e a d u s k o n d.

§ 42. Teaduskond on õppe- ja administratiivne osühik. Ta ühendab kateedreid, mis teostavad üliõpilaste ja aspirantide ettevalmistamist mitmel naaberladel, ja teostab oma tööd teaduskonna dekaani juhtimisel.

§ 43. Teaduskonna dekaani kinnitab ametisse ENSV Hariduse Rahvakomissari vastava teaduskonna tähtsamate erialade professorite hulgast direktori esitusel.

Teaduskonna dekaani kohustusteks on:

- 1) teaduskonna ja sellesse kuuluvate kateedrite ning õppeabiasutiste õppe- ja teadusliku töö otsene juhtimine, samuti üliõpilaste tööstusliku praktika juhtimine;
- 2) õppeplaanide ja õppekavade täitmine;
- 3) üliõpilaste teadmiste, samuti edukuse arvestamise ja kontrolli organiseerimine;
- 4) aspirantide ettevalmistamise juhtimine, samuti teaduskonda kuuluva teaduslik-pedagoogilise personaali kvalifikatsiooni tõstmise tööde juhtimine;
- 5) õppeplaanide koostamine ja selle elluviimine;
- 6) distsipliini järele valvamine teaduskonna piires.

Tehnikaülikooli Nõukogu.

§ 44. Direktori juures tema eesistumisel moodustatakse Tehnikaülikooli Nõukogu, mille koosseisu kuuluvad: direktori asendaja õppe- ja teaduslikul alal, direktori abi majanduslik-administratiivsel alal, teaduskondade dekaanid, kateedrijuhatajad, raamatukoguhoidja ja Tehnikaülikooli Kompartei, Komnoorte ja ametiühinguliste organisatsioonide esindajad.

Nõukogu koosseisu võivad kuuluda ka veel teised professorid-õppejõud ja nende käitiste või asutiste esindajad, kellele Tehnikaülikool valmistab kaadreid.

Nõukogu astub kokku direktori kutsel, kuid mitte harvemini kui üks kord kuus.

§ 45. Nõukogu kohustusteks on:

- 1) Tehnikaülikooli, tema teaduskondade ja kateedrite semestri- ja aastaplaanide ja aruannete arutamine;
- 2) õppemetoodiliste küsimuste arutamine, samuti Tehnikaülikooli, teaduskondade ja kateedrite kogemuste selgitamine;
- 3) teadusliku uurimistöö temaatiliste plaanide arutamine;
- 4) aspirantide individuaalsete kavade arutamine;
- 5) assistentidele teadusliku kutse andmine;
- 6) dotsendi ja professori teadusliku kutse kandidaatide selgitamine ja esitamine;
- 7) teadusliku kandidaadi-kraadi andmine; teadusliku doktori-kraadi andmine.

§ 46. Nõukogu otsused, välja arvatud § 45 p. 6 ja 7, astuvad jõusse pärast nende kinnitamist direktori poolt.

§ 47. Tehnikaülikooli Nõukogu isikliku koosseisu kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar.

VII osa.

Ühiskondlikud organisatsioonid.

§ 48. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli juures tegutsevad vabatahtlikud ühiskondlikud organisatsioonid, mis ühendavad üliõpilasi, õppejõude ja administratiivtehnilisi kaastöölisi; need organisatsioonid tegutsevad oma eripõhikirjade alusel.

Ühiskondlikud organisatsioonid mobiliseerivad üliõpilaskonda ja Tehnikaülikooli kõiki kaastöölisi sms. Stalini juhise teostamiseks: „omandada teadust, valmistada enamlaste-asjatundjate uusi kaadreid kõikidel teadusaladel, õppida, õppida, õppida kõige visamalt“.

Tehnikaülikooli ühiskondlike organisatsioonide ülesandeks on:

- 1) üliõpilaste, õppejõudude ja Tehnikaülikooli kõikide kaastööliste poliitiline kasvatamine Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini õpetuse alusel;
- 2) sotsialistliku võistluse ja lööktööliikumise korraldamine;
- 3) direktori abistamine ja temaga kaasatötamine õppeplaanide ja programmide teostamisel;
- 4) teadliku distsipliini kõvendamine;
- 5) üliõpilaste ja Tehnikaülikooli kaastööliste kultuurilise taseme tõstmine;
- 6) üliõpilaste ja õppejõudude teaduslik-tehniliste ringide organiseerimine, sellega tõstes õppetöö taset, õppejõudude kvalifikatsiooni ja arendades Tehnikaülikooli teaduslikku tegevust.

VIII osa.

Sisekord ja distsipliin.

§ 49. Õppetöö kõrge taseme kindlustamiseks direktor paneb kehtima sisekorramäärused, mis on kohustuslikud ENSV Tallinna Tehnikaülikooli kõigile üliõpilastele ja kaastöölisele.

§ 50. Õppedistsipliini ja sisekorramääruste rikkumise korral direktor määrab süüdlastele distsiplinaarkaristused, nimelt:

- 1) märkus,
- 2) noomitus,
- 3) vali noomitus hoiatusega.

§ 51. Üliõpilased, kes süstemaatiliselt ei käi õppetööl ilma kaaluvate põhjusteta, kes süstemaatiliselt rikuvad sisekorramäärusi ja õppedistsipliini, samuti häbitavate tegude sooritajad, heidetakse Tehnikaülikoolist välja direktori käskkirjaga.

§ 52. Teaduslik-pedagoogilised kaastöölised, abiõppepersonaali koosseisu kuuluvad isikud, samuti teised kaastöölised, kes rikuvad töödistsipliini ja sisekorramäärusi, karistatakse direktori poolt distsiplinaarkorras kuni ametist vallandamiseni.

IX osa.

Tehnikaülikooli varad ja summad.

§ 53. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli varad, — hooned, varustis, inventar jne. — on riigi omand.

Tehnikaülikooli inventuuri ja bilansi kantud varandust ei või võõrandada ilma ENSV Hariduse Rahvakomissari käsuta.

Vastutust kogu varanduse säilitamise eest kannab direktor.

§ 54. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli tulud koosnevad:

- 1) riigi eelarve korras määratud summadest;
- 2) erisummadest, mis saadakse teaduslike uurimisasutistest ja õppeabi-asutistest ning õppe- ja muudest maksudest.

§ 55. ENSV Tallinna Tehnikaülikool on iseseisev õppeteaduslik asutis, teotseb juriidilise isikuna, ja tal on oma finantsplaan, mille kinnitab ENSV Hariduse Rahvakomissar.

§ 56. ENSV Tallinna Tehnikaülikoolil on oma pitsat riigivapiga.

X osa.

Ajutise põhikirja kehtimahakkamine ja elluviimine.

§ 57. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli ajutine põhikiri jõustub avaldamisega.

§ 58. NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määruses 20. märtsist 1937 teaduslike astmete ja kutsete kohta ettenähtud kinnitavad instantsid asendab ajutiselt ENSV Hariduse Rahvakomissar.

NSVL Rahvakomissaride Nõukogu juures asuvat Üleliidulist Kõrgemate Koolide Komiteed asendab ajutiselt ENSV Hariduse Rahvakomissar.

§ 59. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli ajutise põhikirja elluviimiseks vajalikke käskkirju ja juhendeid annab ENSV Hariduse Rahvakomissar direktori esitusel.

§ 60. ENSV Tallinna Tehnikaülikooli asukohaks on Tallinn.

Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe I as. O. Se p r e.

Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja as. L. O j a m a a.

270. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus poliitharidustöö korraldamise kohta.**I.**

§ 1. Poliitharidustöö ülesandeks on noorte ja täiskasvanud kodanike kasvatamine ja edasiharimine sotsialismi ülesehitamise huvides nende kultuuritaseme, kommunistliku teadvuse ja võimete tõstmise teel.

§ 2. Poliitharidustöö toimub töötavate rahvahulkade isetegevuse teel ja selle töö eest hoolitsemine, selleks vastavate asutiste ellukutsumine ja ülalpidamine ning muude võimaluste loomine on Hariduse Rahvakomissariaadi, maakondade, linnade, valdade ja alevite töötava rahva saadikute Nõukogude ja ENSV Konstitutsioonis ettenähtud ühiskondlike organisatsioonide (ametiühingute, kooperatiiv-ühenduste, noorsoo-organisatsioonide jne.) ülesandeks.

§ 3. Poliitharidustöö keskuseks koha peal on rahvamaja, kultuurihoone, klubi või punane nurk, kellede lähemaiks ülesandeiks on poliitharidustöö organiseerimine ja korraldamine oma ringkonna laiades rahvahulkades, kodanike poliitilise ja kultuurilis-tehnilise taseme tõstmine, teaduse, tehnika, kirjanduse ja kunsti populariseerimine, kaasabi põllumajanduse ja tehnika arengule ning maa kaitsevõime tugevdamisele, rahva kunstilise isetegevuse arendamine ja kodanike vaba aja kultuurselt veetmise korraldamine.

Rahvamajad, kultuurihooned, klubid ja punased nurgad tegutsevad isetegevuse põhimõtteil, liikmeskonna poolt valitud organite juhtimisel. Rahva poliitiliste ja kultuur-hariduslike tarvete rahuldamine neis toimub nende juures tegutsevais harrastusringides, raamatukogudes, lugemistubades, kabinettides jne. ja mitmesuguste poliithariduslike ja kultuuriliste kursuste, loengute, etenduste, võistluste jne. kaudu.

Rahvamajade, kultuurihoonete, klubide ja harrastusringide asutamise, ülalpidamise, korralduse ja tegevuse lähemad alused määratakse Hariduse Rahvakomissari juhenditega.

§ 4. Poliitharidustööd juhivad vastavalt Hariduse Rahvakomissariaat, kuhu selleks asutatakse Poliithariduse Osakond, ja kohaliku maakonna, linna, valla ja alevi töötava rahva saadikute Nõukogud, milleks maakondade ja Tallinna, Tartu, Narva ja Pärnu linna rahvahariduse osakondade juurde seatakse ametisse poliitharidustöö inspektorid ühes vajaliku arvu konsulentidega.

§ 5. Rahva kunstilise isetegevuse (maateatri, laulukooride, orkestrite, rahvamängude ja -tantsude jne.) edendamiseks ja juhtimiseks asutatakse Hariduse Rahvakomissariaadi juurde Rahva Kunstilise Isetegevuse Keskmaja, kelle lähemad ülesanded ja tegevuse alused määratakse Hariduse Rahvakomissariaadi juhenditega.

Hariduse Rahvakomissari kinnitab Rahva Kunstilise Isetegevuse Keskmaja tegevuskavad, eelarved ja aruanded ning määrab juhtiva koosseisu ja sellesse koosseisu kuuluvate ametiisikute palgamäärad.

§ 6. Peale rahvamajade, kultuurihoonete, klubide ja harrastusringide tegutsevad poliithariduse ja kultuuri alal rahvaraamatukogud, mitmesugused rahvakoolid ja muud rahvaõpistud, kirja teel õpetust korraldavad õppeasutised, kursused ja teised sellelaadilised töötava rahva poliithariduse asutised, millede asutamine, ülalpidamine, korraldus ja tegevuse alused määratakse Hariduse Rahvakomissari juhenditega.

§ 7. Poliitharidustöökõs vajalikud summad võetakse vastavalt maakondade, linnade, valdade ja alevite eelarvetesse ning ENSV riigieelarvesse, kusjuures see haridustöö toimub kohaliku rahva isetegevuse majanduslikul kaasabil.

§ 8. Enne ENSV Konstitutsiooni jõustumist asutatud ja vabahariduse alal tegutsenud ühingud ja nende liidud ning rahvamajade asutamiseks ja ülalpidamiseks loodud sihtasutised, kellede tegevus poliitharidustöö uue korralduse tõttu töötava rahva huvide ja rahvahulkade organisatsioonilise isetegevuse ning poliitilise aktiivsuse arendamise seisukohalt osutub mittevajalikuks, kuuluvad Hariduse Rahvakomissari poolt määratud korras ja tähtaegadeks likvideerimisele.

Organisatsioonide ja sihtasutiste likvideerimine teostatakse sääraselt, et nende need ringid (õpingid, koorid, orkestrid, näitetrupid jne.), ettevõtted ja tegevusavaldused, mis töötava rahva huvide seisukohalt on vajalikud, ei lõpetaks oma tegevust, vaid võiksid tegevust jätkata rahvamajade või teiste vastavate asutiste või ühiskondlike organisatsioonide juures.

Likvideerimist teostavad vastavate organisatsioonide asukoha valla, alevi ja linna töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteed, välja arvatud üleriigilised liidud ja sihtasutised, kellede likvideerimist teostab Hariduse Rahvakomissariaat ise või tema korraldusel kohaliku maakonna või linna töötava rahva saadikute Nõukogu täitevkomitee.

Likvideeritud organisatsioonide ja sihtasutiste kinnisvarad ühes päraldistega, raamatukogud, muusikariistad ja muu vallasvara kui ka sihtasutistele nende põhikirjades tähendatud alusvarana või kasutamiseks antud varad lähevad tasuta riigi omandiks ühes varaliste õigustega ja kohustega, pidades silmas § 11 eeskirja.

Nende varade selgitamist, ülevõtmist, inventeerimist ja hoidmist, varaliste õiguste ja kohuste korraldamist ning vara valitsemist toimetavad kuni Hariduse Rahvakomissariaadi sellekohase korralduseni likvideerijaiks määratud asutised.

§ 9. Seoses rahvamajade muutumisega poliitharidustöö kohalikeks keskusteks natsionaliseeritakse kõik vabatahtliku tuletõrje ühingute säärased majad, mis seni on tegelikult täitnud rahvamaja (seltsimaja) ülesandeid või on kohased nendeks ülesanneteks, kusjuures tuletõrje tegevuseks otseselt vajalike ruumide edaspidise kasutamise kord määratakse kindlaks Hariduse Rahvakomissari ja Siseasjade Rahvakomissari kokkuleppel.

Samuti natsionaliseeritakse kõik avalike raamatukogude võrku kuuluvad avalike raamatukogude ülesandeid täitvad eraraamatukogud.

Natsionaliseerimise lähema korra ja tähtajad määrab Hariduse Rahvakomissar.

Natsionaliseeritud varade selgitamist, ülevõtmist, inventeerimist, hindamist, neil lasuvate õiguste ja kohuste korraldamist ning nende valitsemist toimetavad kuni Hariduse Rahvakomissariaadi korralduseni vastavate töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteed, kusjuures natsionaliseeritud raamatukogud jäävad nende korraldusse.

§ 10. Käesoleva määruse alusel (§ 8 ja 9) riigi omanduseks läinud rahvamajad ja raamatukogud rakendatakse viivitamata uuesti tegevusse, milleks rahvamajadele kohaliku töötava rahva saadikute Nõukogude poolt määratakse ajutised juhatused ja raamatukogudele ajutised juhatajad, kuni alaliste organite moodustamiseni.

§ 11. Käesoleva määruse alusel (§ 8 ja 9) riigi omanduseks läinud rahvamajade ja muude hoonete ehitamiseks, parandamiseks või omandamiseks tehtud võlgade tasumise ulatuse määrab ja tasumist korraldab Hariduse Rahvakomissariaat kokkuleppel Rahanduse Rahvakomissariaadiga.

Riigile üeläinud varade seniste omanike ja riigi vahel nende varade kasutamise suhtes sõlmitud lepinguid võib Hariduse Rahvakomissar tühistada, kusjuures

asjaosalistel ei ole õigust esitada riigi vastu mingeid nõudmisi sellest tekkinud või tekkida võivate kahjude pärast.

§ 12. Riigi omandiks käesoleva määruse alusel üleminevate kinnisvarade ja nende päraldiste kinnistamine ENSV nimele on vaba kõigist maksudest.

§ 13. Rahvamajad, kultuurihooned, klubid, punased nurgad, rahvaraamatukogud ja teised § 5 tähendatud asutised ning nende kinnis- ja vallasvarad on vabad kõigist maksudest.

§ 14. Lavateoseid ja lavarekvisiite, kostüüme, parukaid ja muid lavatarbeid laenutavad ettevõtted natsionaliseeritakse Hariduse Rahvakomissari poolt määratud korras ja tähtaegadeks ning antakse Rahva Kunstilise Isetegevuse Keskmaja valdamisele ja valitsemisele, kusjuures natsionaliseerimisele kuuluvad ettevõtted määrab Hariduse Rahvakomissar.

§ 15. Riigile käesoleva määruse alusel üleläänud vara kasutatakse Hariduse Rahvakomissariaadi korraldusel rahva poliitharidus- ja kultuurtöös.

Hariduse Rahvakomissari otsusel võidakse riigi omandiks läinud kinnis- ja vallasvara anda valitsemiseks kohalikele riigivõimu-organitele või ühiskondlikele organisatsioonidele.

§ 16. Hariduse Rahvakomissaril on õigus käesoleva määruse teostamiseks anda lähemaid juhendeid.

II.

Käesoleva määruse jõustumisega kaotavad kehtivuse Eraõppeasutuste seadus (SK VI 1938, 1, 12), Rahvamajade seadus (SK VI 1938, 1, 19) ja Avalikkude raamatukogude seadus (SK VI 1938, 1, 18).

III.

Kuni maakondade, linnade, valdade ja alevite töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede ellukutsumiseni täidavad käesolevas määruses neile ettenähtud ülesandeid vastavad maa-, linna- ja vallavalitsused.

IV.

Käesolev määrus jõustub avaldamisega.

Tallinn, 9. oktoobril 1940.

Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe I as. O. S e p r e.

Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja as. L. O j a m a a.

271. ENSV Rahvakomissaride Nõukogu määrus kaupade ööpäevase vahetpidamata peale- ja väljalaadimise kohustuse makspaneku kohta Eesti raudteel.

Sihiga kindlustada tööstus- ja põllumajandussaaduste suurenenud raudteevedusid, samuti Eesti raudtee kaubavagunite veereva pargi paremat ärakasutamist — Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Rahvakomissaride Nõukogu otsustab:

1. Kohustada riiklikkude ja kooperatiivettevõtete direktoreid ja juhatajaid ning eraklientuuri toimetama raudteel veetavate kaupade peale- ja väljalaadimist ööpäeva läbi, katkestamatult, s. o. kuu kõigil päevadel alates 15. oktoobrist 1940.

2. Kohustada Vabariigi rahvakomissariaate organiseerima riiklikkudes ettevõtetes ja asutistes ööpäevast tööd raudteel veetavate kaupade peale- ja väljalaa-dimisel.

3. Teha ülesandeks Eesti raudteeülemale läbi vaadata ja vähendada 10% võrra senised vagunite seisuajad kaubaoperatsioonide all ja ära muuta trahvide maksmise süsteem vagunite kinnipidamise eest.

4. Kohustada Riigikontrolli korraldama järelevalvet käesoleva määruse täit-miseks.

Tallinn, 9. oktoobril 1940.

Rahvakomissaride Nõukogu Esimehe I as. O. S e p r e.
Rahvakomissaride Nõukogu Asjadevalitseja as. L. O j a m a a.

272. Elanikkonna tihendamise ja vabade elamispindade kasutamise korraldamise juhend.

Antud ENSV Kommunaalmajanduse Rahvakomissari poolt 11. oktoobril 1940.

A l u s: Korterite ja ruumide sundkorras kasutamisele võtmise ja korraldamise aju-tise määruse (ENSV Teataja 1940, 18, 210) § 18.

I.

§ 1. Töötava rahva korteriolude parandamiseks, kes seni elasid keldri- ja teistes viletsates korterites, ning ENSV julgeolekut ja imperialistlikust sõjast eemale-jäämist tagava Punaarmee majutamiseks vajalikkude ruumide saamiseks viia lin-nades ja tööstuskeskustes läbi üldine elanikkonna tihendamine.

Elanikkonna tihendamiseks ja vabade elukorterite, tubade ja pindade regist-reerimiseks moodustada linnade ja maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede juurde korterikomisjonid, kui seda pole kuni käesoleva juhendi jõustumiseni veel tehtud.

Üldist tihendamist teostada: linnades — linna töötava rahva saadikute Nõu-kogu täitevkomitee korterikomisjonidel, tööstuskeskustes — maakonna töötava rahva saadikute Nõukogu täitevkomitee korterikomisjonidel, käesoleva juhendi § 7 kol-mandas lõikes tähendatud juhul — korterite kasutajatel.

§ 2. Elanikkonna tihendamiseks määrata normaalseks lubatud elamispinna suuruseks iga isiku kohta 9 m². Pinna määramisel ei võeta arvesse eluruumide seinte avasid, seinakappe, nišše, ahju-, pliidi-, korstna- ja vaheseintealuseid pindu. Samuti ei tule arvestada elamispinna hulka kööke, vannitube, esikuid, klosette ja muid sarnaseid korteriosi.

Eelmises lõikes tähendatud pind võib suureneda üksiku elaniku kohta 4,5 m² ja kahe või rohkem elaniku puhul kuni 9 m², olenevalt ruumide iseloomust.

Lastega perekondadele arvatakse lisanormi 4,5 m² igale lapsele, kuid vähemalt üks tuba kahe või rohkem lapse elamispindade ja lisanormide summa arvel.

§ 3. Kui kohalikud korteriolud seda tegelikult võimaldavad, võib linna või maakonna töötava rahva saadikute Nõukogu täitevkomitee § 2 tähendatud elamis-

pinna norme vastava otsusega linna või tööstuskeskuse kohta suurendada Kommunaalmajanduse Rahvakomissari nõusolekul.

Käesolevas paragrahvis tähendatud otsused tuleb täitevkomiteedel teha hiljemalt viie päeva jooksul, arvates käesoleva juhendi jõustumisest.

§ 4. Vastutavatele töötajatele võidakse anda ühetoaline lisanorm, kuid mitte kõige suurem tuba korteris. Rahvakomissariaatide koosseisu kuuluvatele töötajatele annab seesuguse loa vastav Rahvakomissariaat. Teistele vastutavatele töötajatele võidakse anda lisanormi korterikomisjonil loal käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes tähendatud tõendite alusel.

Kui eelmises lõikes tähendatud lisapinnaõiguslikel vabakutselistel on oma töö iseloomu või elukutse tõttu tegemist publiku vastuvõtmisega kodus, siis võidakse neile käesolevas paragrahvis ettenähtud korras lubada veel eri ruumi publiku ooteruumiks, kuid mitte kõige suuremat tuba korteris.

Lisapinna õiguse taotlejal tuleb sellekohase loa saamiseks esitada vastavale asutisele järgmised andmed: korteris asuvate elanikkude arv ja elanikkude normaalne elamispinna suurus, neil alustel kasutada olevate tubade arv, soovitud lisapinna suurus, avalduse esitaja elukutse ja teenistuskohat või kus vabalt praktiseerib, ühes vastavate tõenditega.

Vabakutselistele lubatud tööruum ja publiku vastuvõturuum võib asuda ka väljaspool nende elukorterit.

§ 5. Paragrahvis 4 tähendatud isikud peavad lisaelamispinna saamise õiguse kohta esitama majaomanikule või valdajale Rahvakomissariaadi või korterikomisjoni poolt antud lisapinna kasutamise loa, mille viimane on kohustatud alal hoidma ja nõudmise korral esitama korterikomisjonile.

§ 6. Korteril üldise elamispinna kindlaksmääramiseks on mõõtmist kohustatud teostama majaomanik või valdaja korteri kasutaja või tema esindaja juuresolekul.

Mõõtja on vastutav mõõtmisandmete tõelikkuse eest.

§ 7. Paragrahvides 2—5 ettenähtud elamispiinast ja lisanormidest ülejäävat põrandapinda loetakse vabaks elamispiinaks.

Kui vaba elamispiin korteris on suurem kui 9 m² ja see piin või osa sellest moodustab toa või toad, millel on omaette sissekäik esikust, peab majaomanik või valdaja selle toa või toad registreerima korterikomisjonis. Käesolevas lõikes tähendatud tuba võib korteri kasutaja välja üürida kodanikele, kes esitavad temale korterikomisjoni vastava loa.

Kui vaba elamispiin on suurem kui 9 m², kuid ei moodusta mitte omaette sissekäiguga tuba, siis võib korteri kasutaja selle elamispinna välja üürida töötajatele omal valikul seitsme päeva jooksul, arvates käesoleva juhendi jõustumisest. Selle mittetegemisel on õigus majutada elanikke vabale elamispiinale korterikomisjonil.

Käesoleva paragrahvi teise lõike korras registreerimisele kuuluvate tubade ja nende piinade kohta tuleb majaomanikul teatada korterikomisjonile kirjalikult järgmist: kui suurel on tubade põrandapiinad, mitu tuba omavad eraldi sissekäiku esikust; kui majas on ahiküte, kas siis saab neid tube või tubasid kütta eraldi või peab see toimuma koos teiste ruumidega.

§ 8. Kontorite ja büroode ning I—III järgu kaubandusliikude ja I—VII järgu tööstusliikude ettevõtete pidajad ning kursuste andjad, kes kasutavad oma elukutseliseks tegevuseks või äriks elukortereid või elukorteriteks ehitatud ruume,

peavad nõutama nende tegevusalale vastavalt Rahvakomissariaadilt tõenduse selle kohta, kas Rahvakomissariaat peab nende edasitegutsemist tarvilikuks ja viimasel juhul, kui suurt põrandapinda nad selleks tungivalt vajavad.

Käesolevas paragrahvis tähendatud tõend tuleb muretseda vastavast Rahvakomissariaadist ja esitada majaomanikule või valdajale neljateistkümne päeva jooksul arvates käesoleva juhendi jõustumisest.

§ 9. Majaomanikud või valdajad on kohustatud registreerima korterikomisjonis käesoleva juhendi § 7 ettenähtud vabanevad toad ja pinnad 10 päeva jooksul ja § 8-das ettenähtud vabanevad toad ja pinnad 16 päeva jooksul, arvates käesoleva juhendi jõustumisest.

Kõik vabad korterid ja samuti edaspidi vabanevad korterid ning muudatused elamispindade kasutamises tuleb registreerida 2 päeva jooksul.

§ 10. Käesolevas juhendis ettenähtud alustel ja aja jooksul tuleb elanikkond tihendada ka riigi- ja omavalitsusasutistele ja -ettevõtetele kuuluvates majades. Neis majades toimetavad elamispinna mõõtmist ja tihendamist vastavate asutiste ja ettevõtete majade valitsejad, kellele need alluvad.

§ 11. Kommunaalmajanduse Rahvakomissaril on õigus eriliselt vastutavatele töötajatele ja punaarmeeleastele lubada anda üksikutel juhtudel käesolevas juhendis tähendatud elamispindadele täiendavaid elamisruume.

§ 12. Käesoleva juhendi vastu eksijad võetakse kriminaalvastutusele.

II.

Kuni linnade ja maakondade töötava rahva saadikute Nõukogude täitevkomiteede moodustamiseni täidavad käesolevas juhendis täitevkomiteedele ettenähtud ülesandeid linna- ja maavalitsused.

III.

Käesolev juhend jõustub avaldamisega.

Kommunaalmajanduse Rahvakomissar O. K ä r m.

Üldosakonna direktor L. L a j a.